

MONITOR RECREATIE EN TOERISME GEMEENTE DEN HELDER (2022)

Januari 2024, Den Bosch

Opdrachtgever:

INHOUD

Hoofdstuk 1 INLEIDING	3
Hoofdstuk 2 AANBOD	6
Hoofdstuk 3 VRAAG	11
Hoofdstuk 4 ECONOMISCHE BETEKENIS	17
Hoofdstuk 5 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	22
BIJLAGEN	24

1

Inleiding

1.1 AANLEIDING EN VRAAGSTELLING

Aanleiding

In de gemeente Den Helder is toerisme onderdeel van de lokale economie. In 2019 verrichtte GINDER (toen nog onder de naam Ginder) ook een onderzoek naar de economische betekenis van toerisme en recreatie binnen de gemeente Den Helder over het jaar 2018 (monitoronderzoek). Dit betrof een nul-meting. In 2021 is wederom een onderzoek uitgevoerd over het jaar 2020 (één-meting), naar aanleiding van een onderzoek voor Zeestad. Sindsdien is er (landelijk) wederom veel gebeurd in de toeristische sector. Om zicht te houden op deze ontwikkelingen wenst de gemeente heden opnieuw een onderzoek uit te laten voeren naar de economische betekenis, met als peiljaar 2022.

We vergelijken deze economische betekenis op hoofdlijnen met die van 2018 en 2020.

Vraagstelling

Doel van het onderzoek is: inzicht geven in het vrijetijdsaanbod, het gebruik hiervan alsmede de economische betekenis van de vrijetijdsector in de gemeente Den Helder in 2022 en de genoemde vergelijking te maken met de twee eerdere jaren.

GINDER voert dit onderzoek uit cf. de richtlijnen die zijn overeengekomen in de Leidraad die is vastgesteld binnen de branche van economische adviesbureaus in de leisurebranche. Dat houdt onder andere in dat naast de bestedingen ook de economische toegevoegde waarde in beeld moet worden gebracht.

Om te komen tot dit inzicht, moeten onder meer de volgende vragen worden beantwoord:

- › Wat is de omvang (aantal aanbieders, slaappleatsen, etc.) en structuur van het vrijetijdsaanbod?
- › Hoeveel overnachtingen en dagrecreatieve bezoeken hebben er in 2022 plaatsgevonden?
- › Hoe is de ontwikkeling van overnachtingen, bezoeken en bestedingen geweest in de gemeente Den Helder tussen 2018, 2020 en 2022?
- › Wat is de economische betekenis van de vrijetijdsector (en deelsectoren), uitgedrukt in bestedingen en werkgelegenheid?
- › Wat is de toegevoegde waarde van het toerisme in de gemeente Den Helder (uitgedrukt in basisprijzen)?

1.2 OPBOUW EN VERANTWOORDING

Opbouw

De rapportage is als volgt opgebouwd:

- › In hoofdstuk 2 brengen we het dagtoerisme in beeld qua vraag, aanbod en economische betekenis.
- › Hoofdstuk 3 geeft op dezelfde wijze een overzicht van het verblijfstoerisme.
- › Hoofdstuk 4 geeft de huidige economische betekenis van het toerisme weer – uitgedrukt in bestedingen en werkgelegenheid.
- › Hoofdstuk 5 sluit af met conclusies en aanbevelingen.

Verantwoording

- › De basis voor de berekeningen en uitkomsten van dit onderzoek is afkomstig uit telefonische interviews en online enquêtes onder ondernemers.
- › De respons vanuit de dagtoeristische aanbieders op de enquêtes was 51%. In deze responscijfers zijn alleen de interviews/enquêtes met volledige en bruikbare respons meegeteld.
- › De respons vanuit het verblijfstoerisme was 38%. Ook hier betrekken we alleen de interviews/enquêtes met volledige en bruikbare respons in het onderzoek.
- › De totale respons op de enquêtes was daarmee 42%, een relatief hoge respons;
- › Er hebben met terugwerkende kracht enkele correcties op de gegevens over 2018 en 2020 plaatsgevonden. Deze zijn minimaal, maar voor wandelen en fietsen is een andere methode gebruikt en zijn de

veranderingen wat groter. Met name het bezoek in 2020 is daardoor hoger dan eerder was geraamd. De enige andere grotere correctie betreft de bezetting van vakantieparken, waarbij de bezettingsgraad met terugwerkende kracht iets hoger is. Dit kan betekenen dat de gegevens uit de rapportage van de nulmeting (2019 over het jaar 2018) en de éénmeting (2021 over het jaar 2020) niet meer helemaal vergelijkbaar zijn met de gegevens nu. We adviseren voor de vergelijking het huidige rapport te gebruiken;

- › De berekeningen van de economische betekenis en werkgelegenheid (hoofdstuk 4) zijn uitgevoerd aan de hand van het Ginder Input-Outputmodel, voor de jaren 2018, 2020 en 2022. Voor de gegevens uit de meetjaren 2018 en 2020 zijn hier dus ook wat correcties op uitgevoerd;
- › In Bijlage A wordt een nadere toelichting op dit model in de onderzoeksverantwoording gegeven.

A man and a woman are sitting on a wooden pier, looking out at a body of water. The man is on the left, wearing a blue cap, sunglasses, and a high-visibility vest. The woman is on the right, wearing a pink headband and a dark jacket with a backpack. A large red banner with the number '2' and the text 'Dagtoerisme' is overlaid on the image. The background shows a body of water with a boat and a rocky shore.

2

Dagtoerisme

2.1

INLEIDING EN AFBAKENING

Inleiding

In dit hoofdstuk staat het dagtoerisme (incl. zakelijke markt) centraal. Gestart wordt met een overzicht van het aanbod in de gemeente Den Helder (2.2.). We gaan hierbij ook in op de belangrijkste ontwikkelingen ten opzichte van 2020, het jaar waarover eerder een monitor uitgevoerd is. Vervolgens gaan we in op de vraag hoe het dagtoerisme zich ontwikkeld heeft t.o.v. 2020 (2.3.). Tot slot wordt in paragraaf 2.4. ingezoomd op de herkomst van de dagtoeristische gasten. Als basis is het aanbod-bestand gebruikt dat aangeleverd is door de gemeente Den Helder. Alle aanbieders zijn vervolgens door middel van een enquête (en daarna soms telefonisch) benaderd. Hierdoor kunnen we een betrouwbaar overzicht presenteren van de ontwikkelingen in het dagtoerisme in de gemeente Den Helder over de periode 2020-2022.

Afbakening

De tabel hiernaast (2.1) bevat een overzicht van de categorieën die onderdeel zijn van het dagtoerisme. Bestedingen aan detailhandel tijdens verblijfsbezoek of tijdens een dagbezoek met andere motief blijven onderdeel van de monitor.

Tabel 2.1. Categorieën dagtoerisme.

CATEGORIE DAGTOERISME	TOELICHTING
ATTRACTIES EN BEZIENSWAARDIGHEDEN	BEZOEK AAN O.M. ATTRACTIES, DIERENTUINEN, PRETPARKEN, KASTELEN EN WIJNGAARDEN
MUSEA	BEZOEK AAN MUSEA EN SCIENCE CENTERS
EVENEMENTEN	BEZOEK AAN EVENEMENTEN, MET EEN ONDERGREN VAN 5.000 BEZOEKERS
RONDVAARTEN	DEELNAME AAN RONDVAARTEN WAARBIJ SPRAKE IS VAN TOERISTISCH GEBRUIK
GOLF	DEELNAME AAN ACTIVITEITEN ALS (REGULIER) GOLF, SHORTGOLF EN/OF PITCH & PUTT GOLF
ROUTE GEBONDEN RECREATIE	DEELNAME AAN DAGTOCHTEN MET WANDELEN EN FIETSEN ALS MOTIEF, MET EEN DUUR VAN MINIMAAL 120 MINUTEN
STRANDBEZOEK	BEZOEKEN AAN STRAND
SPORTIEF/OUTDOOR	BEZOEK/DEELNAME AAN BOWLING KANO- EN WATERSPORTVERHUUR, OVERIG SPORTGERELATEERD AMUSEMENT
CULTUUR	BEZOEK AAN THEATERVOORSTELLINGEN
ZAKELIJK	DEELNAME AAN MEETINGS, INCENTIVES, CONVENTIONS EN EVENTS

2.2 AANBOD

In Tabel 2.2. is een overzicht van de dagtoeristische aanbieders in den Helder weergegeven. Bij de attracties werd Kinderspeelvoorziening Ballorig gesloten en Escaperooms Den Helder werd geopend. Juttersloep is een nieuwe aanbieder van sloepverhuur. Surfschool High 5 is een nieuwe surfschool in plaats van Surfschool Foamball.

De accommodaties waren gemiddeld 255 dagen geopend. Dat is ongeveer 36 weken van het jaar. Dat betekent dat de accommodaties gemiddeld zo'n 15 weken gesloten waren, ofwel ruim 3 maanden van het jaar. Dat kan te maken hebben met COVID, aangezien we meten over het jaar 2022, toen aan het begin van het jaar nog accommodaties gesloten waren.

Tabel 2.2. Dagtoeristische aanbieders Den Helder.

TYPE ACCOMMODATIE		AANTAL AANBIEDERS		
JAAR	2018	2020	2022	
ATTRACTIES EN BEZIENSWAARDIGHEDEN	14	16	16	
GOLF	1	1	1	
MUSEA	6	4	4	
RONDVAARTEN	1	1	1	
SPORTIEF/OUTDOOR	13	12	13	
CULTUUR	1	1	1	
ZAKELIJK	11	14	14	
TOTAAL	47	48	49	

2.3 VRAAG

In Tabel 2.3 is het aantal dagbezoeken per categorie in 2022 weergegeven. Het aanbod is tussen 2018-2022 zoals in de vorige paragraaf beschreven vrijwel ongewijzigd.

Winkelen is niet meer meegenomen omdat anders geen goede vergelijking mogelijk was. De onderliggende gegevens zijn namelijk veranderd. In het nieuwste Koopstromenonderzoek van I & O Research, de bron van deze cijfers, wordt de gehele gemeente Den Helder meegenomen, terwijl voorheen alleen cijfers over het winkelen in de centra van Den Helder en Julianadorp beschikbaar waren (met veel minder bezoekers dan in de gehele gemeente). Dit leidde tot een forse toename van de cijfers in winkelen, die het inzicht in de ontwikkeling van de bestedingen er niet helderder op maakte.

In 2020 waren er in de gemeente Den Helder ca. 1,6 miljoen bezoeken aan dagtoeristische accommodaties voor recreatie en toerisme. Dit is een daling van 13% ten opzichte van 2018. De belangrijkste activiteiten zijn strandbezoek en routegebonden recreatie (wandelen en fietsen), met beide meer dan 500.000 bezoeken.

Het bezoekersaantal is sinds 2020, toen COVID aan het begin van het jaar nog wel speelde, fors gestegen naar circa 2,2 miljoen (een stijging van circa 35 %). Met name wandelen en fietsen is fors gestegen (deze toename is deels gebaseerd op landelijke cijfers van het CBS). Ook vonden evenementen vanaf 5.000 bezoekers weer plaats, die in 2020 geheel stillagen. De zakelijke markt en het museumbezoek zijn fors gestegen, maar nog niet terug op het niveau van 2018.

Tabel 2.3. Aantal dagbezoeken per categorie, 2018-2022.

TYPE ACTIVITEIT	AANTAL BEZOEKEN 2018	AANTAL BEZOEKEN 2020	AANTAL BEZOEKEN 2022
ATTRACTIES EN BEZIENSWAARDIGHEDEN	182.100	185.100	185.800
EVENEMENTEN (MET >= 5.000 BEZOEKEN)	152.000	0	271.600
GOLF	V.G..	V.G.	V.G.
MUSEA	107.100	61.900	107.500
STRANDBEZOEK ¹	524.000	524.000	524.000
RONDVAARTEN	V.G..	V.G.	V.G.
SPORTIEF/OUTDOOR	309.300	181.400	220.400
CULTUUR	V.G.	V.G.	V.G.
ZAKELIJK	25.300	6.300	19.000
ROUTEGEBONDEN RECREATIE	416.300	607.200	753.420
TOTAAL	1.865.200	1.620.200	2.188.900

Het bezoek in 2022 is zelfs 17% hoger dan voor de COVID-19 periode (2018). Met name voor evenementen en wandelen en fietsen zijn de bezoekersaantallen fors hoger dan voor die periode.

2.4 HERKOMST

Voor de meeste categorieën hebben een beperkt aantal bedrijven, of hebben niet alle respondenten, de vraag over de herkomst van de dagbezoekers kunnen beantwoorden. De vraag is daarom op totaalniveau gerapporteerd.

Het beeld dat hieruit naar voren komt is dat een behoorlijk deel (71%), van de dagbezoekers afkomstig is uit de eigen gemeente of regio. Het aandeel buitenlandse bezoekers is met 20% behoorlijk, waarbij het name om Duitsers gaat.

Hierbij moet wel opgemerkt worden dat bijvoorbeeld over strandbezoek geen informatie over herkomst bekend is en deze daarom niet in de hiernaast vermelde totaalberekening is opgenomen. Het aandeel buitenlandse bezoeken binnen dagtoerisme zou daardoor in werkelijkheid iets lager kunnen zijn.

Tabel 2.4. Herkomst dagbezoek, 2022.

REGIO	TOTAAL
EIGEN REGIO	71%
OVERIG NEDERLAND	8%
DUITSLAND	16%
BELGIË	1%
OVERIG BUITENLAND	3%
TOTAAL	100%

¹ Er zijn geen gegevens over herkomst beschikbaar voor routegebonden recreatie, strandbezoek en winkelen, vanwege de gehanteerde methodiek.

3

Verblijfstoerisme

3.1 INLEIDING EN AFBAKENING

Inleiding

In dit hoofdstuk komt eerst de analyse van het aanbod in verblijfstoerisme naar voren. Vervolgens gaan we in op de vraagkant en de herkomst van de verblijfstoerist.

Afbakening

Tabel 3.1. hiernaast bevat een overzicht van de categorieën die onderdeel zijn van het verblijfstoerisme. Daarbij wordt per categorie een definitie gegeven.

Tabel 3.1. Categorieën verblijfstoerisme

CATEGORIE VERBLIJFSTOERISME	TOELICHTING
B&B	OVERNACHTINGEN IN BED & BREAKFAST ACCOMMODATIES
HOTELS	OVERNACHTINGEN IN HOTELS
BUNGALOWPARKEN	OVERNACHTINGEN OP BUNGALOWPARKEN MET MINIMAAL 10 VAKANTIEWONINGEN (OP 1 PARK) MET TOERISTISCHE VERHUUR
SOLITAIRE VAKANTIEWONINGEN EN KLEINSCHALIGE PARKEN	OVERNACHTINGEN IN SOLITAIRE VAKANTIEWONINGEN OF VAKANTIEWONINGEN OP PARKEN MET MAXIMAAL 10 VAKANTIEWONINGEN VOOR TOERISTISCHE VERHUUR
CAMPINGS EN MINICAMPINGS, INCL. CAMPERPLAATSEN	OVERNACHTINGEN OP CAMPINGS
GROEPSACCOMMODATIES	OVERNACHTINGEN IN GROEPSACCOMMODATIES
JACHTHAVENS	OVERNACHTINGEN OP VASTE LIGPLAATSEN OF PASSANTENLIGPLAATSEN IN DE WATERSPORTSECTOR

3.2 AANBOD

Tabel 3.2. toont het aantal verblijfstoeristische aanbieders per categorie en het aantal slaappleatsen dat op deze bedrijven beschikbaar is voor toeristen. In 2021 is Hotel de Werf geopend. Verder is het aanbod van verblijfstoerisme zo goed als ongewijzigd gebleven.

Tabel 3.2. Verblijfstoeristische aanbieders en aantal slaappleatsen, 2022.

CATEGORIE	AANTAL BEDRIJVEN	AANTAL SLAAPPLAATSEN	VERSCHIL SLAAP- PLAATSEN T.O.V 2020
B&B	20	90	9%
HOTELS	12	637	4%
VAKANTIEPARKEN EN VAKANTIEWONINGEN	15	3.164	-
(MINI)-CAMPINGS	13	4.640	1%
GROEPSACCOM- MODATIES	1	66	
JACHTHAVENS	9	1.892	-/-2%
TOTAAL	70	10.152	-

3.3 VRAAG

In de gemeente Den Helder vonden in 2022 circa 819.300 toeristische overnachtingen plaats (excl. overnachtingen op vaste standplaatsen/jaarplaatsen). Over het jaar 2020 corrigeerden we de overnachtingen van de vakantieparken op grond van nieuwe informatie. De krimp in 2020 binnen de categorie vakantieparken was dus minder sterk dan in 2020 is berekend. In feite vond in 2020 een stabilisatie plaats van het aantal overnachtingen. Wel kromp de hotelsector nog steeds sterk in 2020.

De ruim 819.000 overnachtingen zijn een (forse) stijging van 45% ten opzichte van 2020, toen er circa 567.000 overnachtingen plaatsvonden. In 2020 was het aantal overnachtingen juist gekrompen. In het eerste onderzoek dat Ginder uitvoerde over het jaar 2018, vonden circa 663.000 overnachtingen plaats. Het aantal overnachtingen was dus fors groter dan voor de COVID-19 periode, met name door de forse stijging bij campings en vakantieparken. Hier lijkt met name te spelen dat de Nederlandse kust na COVID-19 aantrekkelijker is geworden voor de (binnenlandse) toerist.

De hotelsector was in 2022 nog niet op het niveau van 2018.

Tabel 3.3. Aantal toeristische overnachtingen per categorie, 2018-2022 ¹

CATEGORIE	OVER-NACHTINGEN 2018	OVER-NACHTINGEN 2020	OVER-NACHTINGEN 2022	VERAN-DERING 2020-2022 (%)
B&B	3.400	1.300	3.000	130%
HOTELS	100.700	52.100	83.400	60%
VAKANTIEPARKEN EN VAKANTIEWONINGEN	394.400	364.900	512.700	40%
(MINI)-CAMPINGS INCL. CAMPERS+GROEPSACCOMMODATIES	151.900	137.100	209.700	53%
JACHTHAVENS	12.900	11.100	10.500	-/-5%
TOTAAL	663.300	566.500	819.300	45%

¹ In het aantal overnachtingen in 2020 zijn achteraf nog enkele wijzigingen doorgevoerd, met name bij de vakantieparken. Informatie uit het huidige onderzoek heeft daartoe geleid.

3.4 BEZETTINGSGRAAD

De bezettingsgraad van het verblijfstoeristische aanbod is weergegeven in tabel 3.4.

De bezetting van de hotels, campings en vakantiewoningen stegen allen fors sinds de COVID-19 periode. De bezetting van vakantieparken steeg van 40% in 2020 naar 68% in 2022. Dit is hoger dan gemiddeld aan de Nederlandse kust en ook fors hoger dan voor COVID-19.

Ook de kampeerbezetting steeg fors en naderde de landelijke bezetting aan de kust. De hotelbezetting trok aan na de COVID-19 periode, maar de bezetting van de hotels blijft met 57% in 2022 achter bij het gemiddelde aan de kust van 63% en behaalt niet het niveau van 2018.

Tabel 3.4. Bezettingsgraad per categorie, 2020-2022.

CATEGORIE	BEZETTING 2018	BEZETTING 2020	BEZETTING 2022	BEZETTINGSGRAAD KUST 2022 (CBS)
HOTELS	73%	30%	57%	63%
VAKANTIEPARKEN EN VAKANTIEWONINGEN	46%	40%	68%	54%
(MINI) CAMPINGS	19%	15%	22%	24%

3.5 HERKOMST

Tot slot is ook voor het verblijfstoerisme een raming gemaakt van de herkomst van de bezoekers. De verdeling is weergegeven in Tabel 3.5. Het volgende beeld komt hieruit naar voren:

- Bijna 60% van de verblijfsgasten komt uit Duitsland en bijna 40% komt uit Nederland. In de bungalowparken is zelfs 71% Duits;
- Het aandeel Duitsers is gestegen ten opzichte van 2020 (dit was toen 49%).

Tabel 3.5. Herkomst verblijfsgasten per categorie, 2022.

CATEGORIE DAGRECREATIE	HERKOMST				
	EIGEN REGIO	OVERIG NEDERLAND	DUITSLAND	BELGIË	OVERIG BUITENLAND
B&B	7%	43%	41%	5%	4%
HOTELS	5%	60%	12%	6%	18%
VAKANTIEPARKEN EN VAKANTIEWONINGEN	0%	28%	71%	0%	0%
(MINI)-CAMPINGS	2%	30%	66%	1%	3%
JACHTHAVENS	35%	54%	4%	0%	3%
TOTAAL	2%	35%	58%	2%	4%

4

Economische betekenis

4.1 BESTEDINGEN

Totale bestedingen

De bestedingen van 2020 zijn gecorrigeerd naar de standaard die de economische adviesbureaus in leisure sinds 2021 hanteren. Ginder sluit zich hierbij aan. Daarin is de categorie vervoer niet meer opgenomen. Deze is dus met terugwerkende kracht uit de bestedingen weggelaten. Tevens heeft er over 2020 en 2018 een correctie van aantal overnachtingen van vakantiewoningen plaatsgevonden.

We adviseren dan ook niet de vergelijking te maken met de vorige rapportage qua bestedingen.

De totale bestedingen van toerisme en recreatie in de gemeente Den Helder bedragen ca. € 62 miljoen euro in 2022. Dat is een stijging van 46% ten opzichte van 2020. Het bedrag is daarmee circa 10% hoger dan voor de COVID-19 periode.

In Tabel 4.1. zijn de bestedingen opgesplitst in dagtoerisme en verblijfstoerisme. Daarbij wordt duidelijk dat de bestedingen in het dagtoerisme stegen met 63% en in het verblijfstoerisme met 41%.

Tabel 4.1. Bestedingen opgesplitst in verblijfstoerisme en dagtoerisme, 2020-2022.

SECTOR	2018	2020	2022	ONTWIKKELING
DAGTOERISME	€ 17,2 MILJOEN	€ 10,5 MILJOEN	€ 17,0 MILJOEN	63%
VERBLIJFSTOERISME	€ 39,0 MILJOEN	€ 32,0 MILJOEN	€ 45,1 MILJOEN	41%
TOTAAL	€ 56,3 MILJOEN	€ 42,5 MILJOEN	€ 62,2 MILJOEN	46%

Dagtoerisme

De bestedingen per categorie in het dagtoerisme zijn weergegeven in Tabel 4.2. De bestedingen in het dagtoerisme stegen met 63%, en de stijging was te zien in vrijwel alle categorieën. De opvallendste ontwikkelingen zijn:

- › De afname van bestedingen in dagtoerisme in 2020 was in totaal 25%, met name ingegeven door COVID-19 en de maatregelen die daarbij hoorden. Nu deze halverwege 2022 geheel zijn opgeheven, is het goede nieuws dat het dagtoerisme in de gemeente Den Helder weer op peil is qua bezoekers en bestedingen. De bestedingen stegen in 2022 met 63%; veel sterker dan de daling met 25% in 2020. Het zou immers logisch zijn dat de bezoekersaantallen weer met enige tientallen procenten stijgen. In sommige categorieën is dat veel hoger, zoals ook al benoemd bij de raming van de bezoekersaantallen. Dat heeft een aantal oorzaken, die we hierna benoemen;
- › Evenementen waren geheel weggefallen, maar kunnen nu weer georganiseerd worden;
- › Musea, theaters (cultuur) en rondvaarten zijn activiteiten die met name binnen plaatsvinden. Deze categorieën waren harder getroffen door de COVID-19 maatregelen dan andere categorieën;
- › De zakelijke markt was vrijwel opgedroogd maar kon vanaf lente 2022 weer groeien;
- › Routegebonden recreatie nam landelijke ook fors toe in aantallen sinds COVID-19 haar intrede deed;

Tabel 4.2. Bestedingen per categorie dagtoerisme, 2018-2022.

CATEGORIE	BESTEDINGEN 2018	BESTEDINGEN 2020	BESTEDINGEN 2022	ONTWIKKELING
ATTRACTIES EN BEZIENSWAARDIGHEDEN	€ 1,4 MILJOEN	€ 1,1 MILJOEN	€ 1,4 MILJOEN	27%
EVENEMENTEN (MET >= 5.000 BEZOEKEN)	€ 1,7 MILJOEN	-	€ 3,5 MILJOEN	100%
GOLF	v.g.	v.g.	v.g.	23%
MUSEA	€ 1,0 MILJOEN	€ 0,7 MILJOEN	€ 1,5 MILJOEN	135%
STRANDBEZOEK	€ 3,8 MILJOEN	€ 3,0 MILJOEN	€ 3,4 MILJOEN	11%
RONDVAARTEN	v.g.	v.g.	v.g.	0%
SPORTIEF /OUTDOOR	€ 3,1 MILJOEN	€ 1,8 MILJOEN	€ 2,4 MILJOEN	31%
CULTUUR	v.g.	v.g.	v.g.	47%
ZAKELIJK	€ 0,8 MILJOEN	€ 0,2 MILJOEN	€ 1,2 MILJOEN	470%
ROUTEГEBONDEN RECREATIE	€ 1,2 MILJOEN	€ 1,8 MILJOEN	€ 2,6 MILJOEN	44%
TOTAAL	€ 17,2 MILJOEN	€ 10,5 MILJOEN	€ 17,0 MILJOEN	63%

- › De bestedingen zijn nog lang niet voor alle sectoren terug op het niveau van 2018. Voor de attracties, evenementen, musea, wandelen en fietsen en zakelijk is dat wel het geval, deels ook door prijsstijgingen.

Verblijfstoerisme

In Tabel 4.3 zijn de bestedingen per categorie van het verblijfstoerisme weergegeven.

De totale bestedingen in het verblijfstoerisme stegen met 41%. Dat werd met name veroorzaakt door:

- › Een forse stijging in de hotelsector, met name door een nieuw hotel, meer zakelijke gasten (hogere bestedingen per persoon) en een betere bezetting. Deze is echter nog niet terug op het niveau van 2018;
- › Een forse stijging van de bezetting in de vakantieparken en campings;
- › De categorie jachthavens daalde fors door een lager aantal bezette vaste plaatsen.
- › Wat betreft prijzen stegen de prijzen van met name bungalowparken en overnachtingen in bijzondere vakantiewoningen fors.

Tabel 4.3. Bestedingen categorie verblijfstoerisme, 2018-2022.

CATEGORIE	BESTEDINGEN 2018	BESTEDINGEN 2020	BESTEDINGEN 2022	ONTWIKKELING
B&B	€ 0,3 MILJOEN	€ 0,1 MILJOEN	€ 0,3 MILJOEN	182%
HOTELS	€ 12,9 MILJOEN	€ 5,2 MILJOEN	€ 10,3 MILJOEN	100%
VAKANTIEPARKEN EN VAKANTIEWONINGEN	€ 17,7 MILJOEN	€ 18,8 MILJOEN	€ 24,1 MILJOEN	28%
(MINI)- CAMPINGS+GROEPS- ACCOMMODATIES	€ 5,7 MILJOEN	€ 6,3 MILJOEN	€ 8,2 MILJOEN	30%
JACHTHAVENS	€ 1,5 MILJOEN	€ 1,6 MILJOEN	€ 1,0 MILJOEN	-/-34%
TOTAAL	€ 39,0 MILJOEN	€ 32,0 MILJOEN	€ 45,1 MILJOEN	41%

4.2 WERKGELEGENHEID

Om de werkgelegenheid te bepalen zijn gegevens van Stichting LISA gebruikt. In Tabel 4.8 is de ontwikkeling van de werkgelegenheid in de gemeente Den Helder en in Nederland weergegeven.

Uit de gegevens van het LISA blijkt dat de werkgelegenheid in de toeristische sector in de gemeente Den Helder een iets lager aandeel in de totale werkgelegenheid heeft dan landelijk (6,0% ten opzichte van 6,5%). De daling komt overeen met de landelijke trend, waarbij het aantal banen buiten de R & T sector sneller groeit dan het aantal banen in de R & T sector zelf.

Tabel 4.8. Ontwikkeling werkgelegenheid, 2018-2022.

WERKGELEGENHEID	2018	2020	2022	ONTWIKKELING 2020-2022
AANTAL BANEN R&T- SECTOR	1.600	1.660	1.620	-/-2,5%
AANTAL BANEN TOTAAL	26.210	26.300	26.810	+1,9%
AANDEEL R&T SECTOR	6,1%	6,3%	6,0%	-/-0,3%punt

5

Conclusies en aanbevelingen

Uit de vergelijking van de economische omvang van toerisme tussen 2018, 2020 en 2022 trekken wij de volgende conclusies.

Conclusies

In het jaar 2020 was het toerisme in de gemeente Den Helder gekrompen door de COVID-19 maatregelen, net als in veel andere toeristische plaatsen. De krimp in de categorie vakantieparken bleek op basis van de huidige inzichten veel lager, maar de hotelovernachtingen en het dagtoerisme zijn wel fors gekrompen in 2020.

Nu we meten over het jaar 2022, toen er in het begin van het jaar ook nog COVID-19 maatregelen waren, zien we dat het toerisme in de gemeente Den Helder zich echter meer dan hersteld heeft.

De toeristisch-recreatieve bestedingen door gasten in de gemeente Den Helder waren in 2020 circa € 62 miljoen, bij vrijwel ongewijzigd aanbod, een groei van 46%. Dit is afgezien van de vakantieparken, die fors duurder werden, vrijwel alleen een volume-effect: méér overnachtingen en bezoeken. De verblijfsaccommodaties waren gemiddeld veel beter bezet dan in 2020. Het aantal overnachtingen en de bestedingen waren hoger dan die in 2018.

De groei was met name te zien bij de hotels, de vakantieparken, wandelen en fietsen. De categorieën evenementen en zakelijk, die in 2020 respectievelijk nul en heel weinig bezoeken trokken door COVID-19 maatregelen, hebben zich ook weer hersteld. Dit zijn alle positieve ontwikkelingen. Niet alle sectoren zijn echter terug op het bestedingsniveau van 2018.

Binnen het dagtoerisme zien we wel dat er weinig categorieën zijn met relatief hoge bestedingen per persoon. Met name strandbezoek en wandelen en fietsen zijn in aantallen grote categorieën, maar dit zijn doorgaans categorieën met beperkte bestedingen per persoon. Het dagtoerisme trekt in mindere mate sterk koopkrachtige doelgroepen aan.

Anderzijds zijn strand en wandelen en fietsen wel belangrijke motieven voor verblijfsbezoekers om de gemeente te bezoeken. De totale bestedingen in het verblijfstoerisme zijn dan ook hoger dan die in het dagtoerisme.

Aanbevelingen

Houd grip op een gezonde aanbodmix Ginder is van mening dat verbreding essentieel is voor het dagtoerisme in de gemeente, dat tenslotte de basis is voor een (langer) verblijf. Er is een behoorlijk breed aanbod aan dagtoerisme, maar behoudens 3-4 grote trekkers /functies is het dagtoeristisch aanbod kleinschalig. Het is aan ondernemers om initiatieven voor nieuwe dagrecreatieve trekkers op te pakken, waarbij iets meer seizoensverbreding noodzakelijk is.

Evalueer de vitaliteit van het verblijfstoerisme

Er is een behoorlijke omvang aan met name vakantiewoningen die worden verhuurd, die succesvol hebben gefunctioneerd. De hoge prijzen voor zowel vakantieparken als individuele bijzondere vakantiewoningen, duiden op schaarste. Er zijn voldoende parken met kwaliteit, maar ook verouderde parken en parken die niet centraal en/of maar deels verhuurd worden. Een onderzoek of verdere inventarisatie van de vitaliteit van de verblijfsrecreatie (inclusief camping) lijkt ons dan ook wenselijk.

6

Bijlagen

BIJLAGE A: ONDERZOEKSVERANTWOORDING

Totale bestedingen

Dit onderzoek beperkt zich niet tot alleen de directe bestedingen als gevolg van de genoemde activiteiten in het dag- en verblijfstoerisme, maar gaat ook in op de bestedingen die samenhangen met deze activiteiten en een directe relatie tot het bezoek hebben. Het gaat dan om bestedingen per nacht/dag, die in hetzelfde etmaal als het dag- of verblijfsbezoek plaatsgevonden hebben. De bestedingen zijn per persoon. De bestedingen zijn gelimiteerd tot de volgende categorieën:

- › Logies: bestedingen in de logiesaccommodaties, die direct betrekking hebben op het verblijf;
- › Detailhandel: bestedingen in de detailhandel, zowel food- als non-food, die gerelateerd zijn aan het dag- of verblijfsbezoek. Bijvoorbeeld bestedingen in de supermarkt, merchandise etc.;
- › Horeca: horecabestedingen in een verblijfs- of dagtoeristische accommodatie of de horeca zelf, die gerelateerd zijn aan het bezoek/de activiteit;
- › Entree: uitgaven aan betaalde entree van dagtoeristische accommodaties of locaties;
- › Vervoer: uitgaven aan reis naar dag- of verblijfsbezoek, bijvoorbeeld brandstofkosten of kosten voor openbaar vervoer.

Belang of meerwaarde?

Het onderzoek richt zich op het huidige economische belang van toerisme en recreatie in de gemeente Den Helder. Het gaat om de vraag

welke bestedingen en impacts en samenhangen met de aanwezigheid van de dagtoeristische- en verblijfstoeristische aanbieders, zonder dat het gaat om de vergelijking met de situatie waarin deze er niet (langer) zouden zijn. Het doel is om in beeld te brengen wat de bijdrage is op een vastgesteld moment in de tijd. Deze keuze is gemaakt omdat het niet relevant is om te zoeken wat de situatie is als toerisme wegvalt in Den Helder. Dit onderzoek laat dus het economisch belang zien, maar doet geen uitspraken over een situatie zonder toerisme in Den Helder.

Vaststellen van relevante bestedingen

De benodigde informatie voor deze monitor is achterhaald aan de hand van interviews en enquêtes. De omvang van het toerisme is ook vastgesteld aan de hand van enquêtes/interviews. De belangrijkste eenheden zijn in elke categorie vergelijkbaar:

- › Overnachtingen (relevant voor het verblijfstoerisme);
- › Bezoekaantallen (relevant voor het dagtoerisme/zakelijk toerisme).

BIJLAGE A: ONDERZOEKSVERANTWOORDING

Ondernemers zijn vaak niet op de hoogte van het precieze aantal dagen dat gasten van vaste verblijfsaccommodaties gebruik maken. Daarom zijn bezette vaste plaatsen op basis van kengetallen omgerekend naar aantallen overnachtingen.

Uitzonderingen op de methodiek

Voor de categorieën routegebonden buitenrecreatie, winkelen en strandbezoek is een andere methodiek gehanteerd. Bezoek aantallen kunnen namelijk niet of weinig betrouwbaar met enquêtes worden achterhaald.

Deelname aan routegebonden buitenrecreatie is gehanteerd aan de hand van het Continu Vrijtijdsonderzoek (CVTO) 2019 van NBTC-NIPO Research. Als ondergrens voor de activiteiten is een duur van 120 minuten aangehouden, en zijn enkel activiteiten door bewoners niet afkomstig uit de gemeente Den Helder in het aantal activiteiten opgenomen.

Deelname door buitenlandse toerisme blijft buiten beschouwing. Dit principe wordt ook in de R&T-standaard gehanteerd. De gegevens zijn met name op regio- en provincieniveau betrouwbaar en zijn derhalve verder uitgesplitst voor Den Helder aan de hand van het aantal kilometers fiets- en wandelnetwerk. Uitgangspunt voor de cijfers van vervoer is dat deze bestedingen in de regio terechtkomen.

De bestedingen in logies en dagtoerisme zijn gebaseerd op respectievelijk de logiesprijzen en entreesprijzen in de enquête. Hier wordt een gewogen gemiddelde van berekend, waarbij de weegfactor in het verblijfstoerisme

het aantal overnachtingen is en in het dagtoerisme zijn dat de bezoekaantallen. Een gewogen gemiddelde doet het meest recht aan de uitkomst. Bestedingen aan horeca, retail en vervoer zijn afkomstig uit het Input-Outputmodel wat beschreven wordt op de volgende pagina. De bestedingen daarin zijn gebaseerd op eerdere onderzoeken van Ginder en het ContinuVrijeTijdsOnderzoek 2018 van NBTO-NIPO Research.

Indirecte effecten

Toerisme is een samengesteld product dat bestaat uit diverse economische sectoren. Er zijn vijf sectoren benoemd van directe bestedingen in onze berekeningen. Vanwege de omvangrijke toegevoegde waarde van sommige van deze categorieën ten opzichte van de bestedingen en de sterke relaties met sectoren die niet tot deze cijfers behoren (zoals de relaties tussen horeca en detailhandel met groothandel) brengen we in onze methodiek ook de indirecte (maar niet de geïndiceerde) economische effecten in kaart.

BIJLAGE A: ONDERZOEKSVERANTWOORDING

Input-Outputmodel

Keuze Ginder Input-Outputmodel

In hoofdstuk 4 is de toegevoegde waarde berekend aan de hand van het Ginder Input-Outputmodel. Er is gekozen voor een Input-Outputmodel omdat dit de voorkeur verdient op basis van het realisme, het detailniveau van de uitkomsten en de mate van standaardisatie en flexibiliteit. Tevens kan een Input-Outputmodel de opbouw van de toegevoegde waarde op de juiste manier berekenen. Toegevoegde waarde wordt gedefinieerd als: het verschil tussen de marktwaarde van de productie en de ingekochte grondstoffen, oftewel het verschil tussen omzet (wat de consument betaalt) en de inkoop. Het Ginder Input-Outputmodel maakt het mogelijk vast te stellen in hoeverre de bestedingen aan toerisme en recreatie in de regio ook daadwerkelijk binnen de regio blijven, en dus zorgen voor toegevoegde waarde én werkgelegenheid binnen de regio. Hiervoor worden de volgende stappen gezet:

- › Vertaling bestedingen tegen marktprijzen naar directe output;
- › Vervaardiging van een regio-specifieke input-outputtabel;
- › Vaststelling indirecte output;
- › Vertaling directe en indirecte output in toegevoegde waarde en werkgelegenheid.

We zetten deze stappen nu verder uiteen.

Vertaling bestedingen tegen marktprijzen naar directe output. We ramen voor zowel het verblijfs- als het dagtoerisme de toeristisch-recreatieve bestedingen. Deze bestedingen worden ook wel directe bestedingen genoemd. Dit zijn de bestedingen tegen marktprijzen. Dus de bestedingen die door bezoekers/gasten worden gedaan. Voor een input-outputanalyse is het belangrijk om tot basisprijzen te komen. Hiervoor worden de bestedingen gecorrigeerd voor de BTW en de handels- en transportmarges. BTW leidt namelijk niet tot werkgelegenheid in de regio. De directe output die resulteert is de input voor het input-outputmodel. Hierbij zijn de bestedingen ingedeeld naar de bedrijfstakken zoals het CBS deze heeft geregistreerd. Hierbij is tevens rekening gehouden met het feit dat producten worden geïmporteerd. Slechts een deel van de producten wordt in Nederland geproduceerd, en nog een kleiner deel in de regio den Helder.

BIJLAGE A: ONDERZOEKSVERANTWOORDING

Vervaardiging van een regio-specifieke input-outputtabel.

Uit een input-outputtabel valt af te lezen tot op welke hoogte de bestedingen in één sector leiden tot productie in alle sectoren van de economie. Hieruit is dus te herleiden of een bezoek aan een dierentuin of een overnachting op een camping ook daadwerkelijk tot economische activiteit in de groothandel en industrie in de regio leidt. Ginder heeft aan de hand van de meest recente nationale input-outputtabel (bron: CBS) een regio-specifieke input-outputtabel voor de regio Den Helder opgesteld. De regionalisering vindt plaats aan de hand van locatiequotiënten en gegevens over de werkgelegenheid per sector (nationaal en regionaal). Het input-outputmodel heeft de regio-specifieke input-outputtabel als basis.

Vaststelling indirecte output.

In het input-outputmodel kan naast de directe output ook de indirecte output voor alle sectoren in de economie worden bepaald. Een toerist eet bij een verblijf in een hotel een ontbijt waarbij onder andere de kaasfabriek, de pluimveehouden en de groothandel indirect betrokken zijn geweest. Toeristisch-recreatieve bestedingen zorgen dus niet alleen voor directe output bij het hotel maar ook voor indirecte output bij andere bedrijven. Het input-outputmodel raamt welke productie er ontstaat door deze bestedingen, zowel in de sectoren waarin de toeristische bestedingen in eerste instantie terecht komen als in de sectoren die bijdragen aan de productie van het eindproduct (de indirecte output).

Vertaling direct en indirecte output in toegevoegde waarde.

Bij de bepaling van de output is nog geen rekening gehouden met de inkoopwaarde en producentenbelastingen. In de laatste stap wordt hiervoor gecorrigeerd, waarna de toegevoegde waarde van toerisme en recreatie voor de gemeente Den Helder wordt vastgesteld. De toegevoegde waarde is dus de waarde die daadwerkelijk door alle sectoren in de regionale economie is gecreëerd: het zijn dus de toeristisch-recreatieve bestedingen die daadwerkelijk tot productie in de regio leiden.

Dit rapport is met uiterste zorgvuldigheid tot stand gekomen op basis van deskundig onderzoek. Onderhavig rapport bevat een weergave en interpretatie van (delen van de) onderzoeksresultaten. Het is anderen toegestaan om (delen van) het rapport en gehanteerde methodieken en modellen te kopiëren, distribueren, vertonen, op te voeren zolang Ginder als maker van het werk wordt vermeld en het werk niet commercieel wordt gebruikt.

RONALD HAAGEN

RENE BEUKERS

GINDER

Brugstraat 1a
5211 VS 's-Hertogenbosch
T: 088 210 02 00
E: info@wijzijnginder.nl
I: wijzijnginder.nl

 GINDER
komt het tot leven